

Marko Kilpi kok

Kirjallinen kysymys verovirkailijoista ja Verohallinnon ohjeistusten ja toimintaperiaatteiden noudattamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Savon Sanomien 9.12.2025 uutisoima tapaus kuopiolaisesta eläkeläisestä on pysäyttävä esimerkki siitä, miten verovelvollisen oikeusturva voi Suomessa pettää — vielä 2020-luvulla. Eläkeläinen ajoi siirtoautoja lisäansioina. Työ edellytti matkustamista ympäri Suomea, eikä autoliikkeiltä maksettu päivärahoja tai ateriakorvauksia. Verohallinnon omien ohjeiden mukaan tällaisessa tilanteessa kuljettajalla on oikeus vähentää työmatkoista aiheutuneet lisääntyneet elantomenot kaavamaisen arvon mukaan, kunhan työmatkoista annetaan selvitys. Muilla kuljettajilla vähennykset hyväksyttiin, mutta ei tämän kuljettajan kohdalla.

Verovirkailija vaati enemmän selvitystä kuin ohjeet edellyttävät ja totesi jopa, ettei voida tietää, onko ravintolassa syöminen kalliimpaa kuin kotona. Todistustaakka sysättiin kohtuuttomasti verovelvolliselle ja vähennykset hylättiin viranomaisen oman harkinnan perusteella.

Eläkeläinen kysyi kerran verovirkailijalta, miksi hänen vähennyksiään ei hyväksytä toisin kuin muiden. Virkailija kertoi, että hänen tietoihinsa oli laitettu epäilyä osoittava merkintä. Eläkeläinen pyysi merkinnän poistamista, ja virkailija lupasi niin tehdä. Herää kysymys, millä perusteilla merkinnän saa verottajan tietoihin ja kauanko se tiedoissa on. Poistuuko merkintä koskaan, ellei verovelvollinen itse osaa asiaa kysyä ja pyytää sen poistamista? Miksi ja millä perusteella kansalaisia asetetaan ylipäättään epäilyn alaisiksi?

Lopulta asia ratkesi vasta usean oikeusprosessin ja vuoden jälkeen. Itä-Suomen hallinto-oikeus totesi verottajan toimineen hallintolain 6 §:n vastaisesti. Eläkeläistä oli kohdeltu eri tavalla kuin muita vastaavassa asemassa olevia. Oikeus myös muistutti siitä, mikä pitäisi olla itsestään selvää: yleisen elämänkokemuksen mukaan ravintolaruokailu on kalliimpaa kuin kotiruokailu.

Tapauksen vakavuus ei liity vain yhteen vähennykseen. Kyse on periaatteesta. Verohallinnolla on omat toimintaohjeet, joiden tarkoitus on estää mielivaltaa ja turvata tasapuolinen kohtelu. Jos yksittäinen virkamies voi sivuuttaa ohjeet, muuttaa vaatimuksia kesken kaiken ilman perusteita ja toimii ilman todellisia seuraamuksia, kyse ei voi olla hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesta toiminnasta.

Moni verovelvollinen ei jaksa tai uskalla valittaa. Moni vaikenee ja tyytyy kohtaloonsa. Tässä tapauksessa oikeus toteutui vain sen ansiosta, että eläkeläinen oli erityisen sitkeä. Se ei saisi olla edellytys oikeudenmukaiselle verotukselle ja tasavertaiselle kohtelulle.

Kirjallinen kysymys KK 452/2025 vp

Oikeusvaltion mitta ei ole se, etteikö virheitä tehtäisi. Mitta on se, kuinka helposti ja nopeasti ne korjataan ja joutuuko yksilö maksamaan siitä vuosien taistelulla. Tässä tapauksessa hinta oli kohtuuton. On aiheellista myöskin olettaa, että tapaus ei ole ainoa laatuaan.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä, että Verohallinnon verovirkailijat noudattavat verotajan omia ohjeita ja toimintaperiaatteita, ja

miten varmistetaan, että Verohallinto toimii tasavertaisesti, kohtuullisesti ja oikeudenmukaisesti, siis toisin sanoen hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti, minkä pitäisi olla minkä tahansa hallinnollisen toiminnan peruslähtökohta?

Helsingissä 17.12.2025

Marko Kilpi kok